

Un paradís com el nostre

Laia Beltran

Borja Duñó

Aventures de dos urbanites
a la Califòrnia catalana

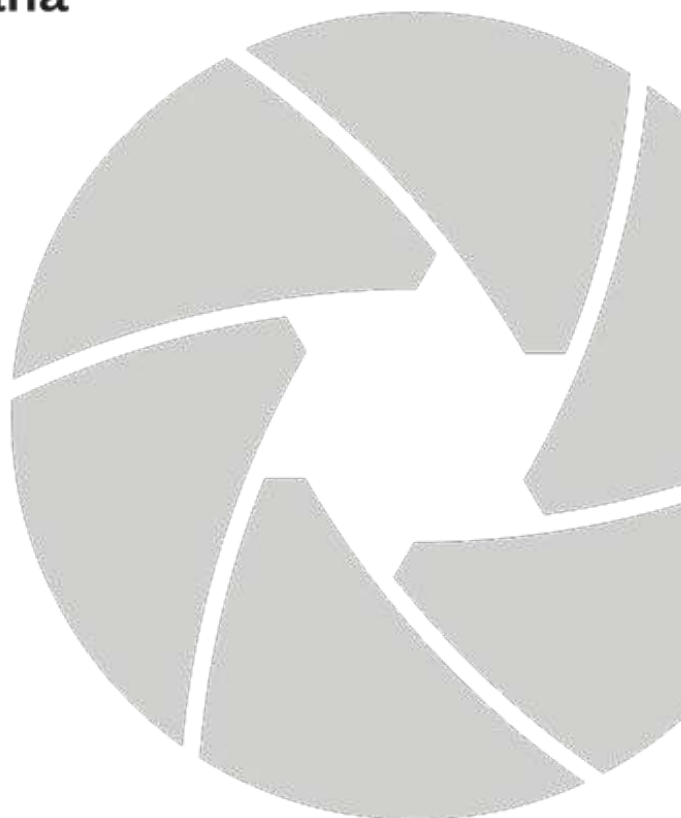

Saldonar.

Un paradís com el nostre

Laia Beltran
Borja Duñó

Aventures de dos urbanites
a la Califòrnia catalana

Sinopsi

L'èxode urbà dels periodistes Laia Beltran i Borja Duñó es remunta a deu anys enrere, quan teletreballar era molt poc habitual i aquesta tendència encara no havia estat accelerada per una pandèmia.

A *Un paradís com el nostre* narren la seva aventura a dues veus. Ella torna al seu poble i furga en la memòria del paisatge que la va veure créixer. Ell ve de l'asfalt i es troba un món nou i apassionant.

Trieu per quin dels dos voleu començar i viatgeu al paradís que han descobert plegats, el que relliga Barcelona amb les Terres de l'Ebre, la seva Califòrnia particular.

Taula

Xica de poble

Un altre dia

Estimar amb tomàquets

El poder de les mans

Suavet, suavet...

Missa de dotze

Les vambes voladores

Mondrian a la fresca

Poma o maçana?

Històries d'una rénfer

El demiürg

Ring, ring, ring!

Una finestra oberta

Sempre joves

Hola! Nihao!

Arròs d'orquídies

Seda, flors i serrells

Si obríssim la gent

Californication

Noi de ciutat

El monstre que ens acull

L'entrada triomfal al sistema

Amunt i avall, amunt i avall

Ja no compartim pis

Adeu, Barcelona

Ja hi som

Oh, això sembla el paradís!

Teletreballar quan encara no es feia

La Casa Gran és un pou sense fons

Els Milli i Vanilli

Com es diu l'ocell que ha volat?

El món que ve

Uldecona, Califòrnia

Xica de poble

*Per a Amaia,
una altra xica de poble que té un poder secret.*

Llegir coses que es corresponen amb els fets de la teva vida té un valor limitat. Els fets, al cap i a la fi, no són més que fets, i no hi trobaràs la teva part apassionada i delerosa. Per això és tan alliberador llegir-nos nosaltres mateixos com a ficció a més a més de com a realitat.

JEANETTE WINTERSON

(Traducció de Dolors Udina)

Voler l'impossible ens cal,
i no que mori el desig.
MARIÀ VILLANGÓMEZ

Segurament aquesta és una història d'amor. Poc convencional, però és una història d'amor amb un foc que encara crema. També és una història d'amor perquè una afortunada coincidència va fer que les arrels d'una xica de poble s'enredessin amb les d'un xic de capital. No va ser un xoc de constel·lacions ni de mons oposats: la xica de poble era tan de ciutat com el xic de capital. L=B. I és que algunes xiques de poble neixen amb un poder secret: no deixen que qualsevol pugui sentir l'olor de tarongina que desprenen els seus cabells ni com reverberen les fulles d'olivera al seu pas. També és cert que no tots els xics de capital són capaços de desxifrar aquests codis. I, si aconseguen fer-ho, d'apreciar-los amb orgull. Però aquest no és el cas que ens ocupa. Ben al contrari.

La primera part d'aquesta història d'amor es va escriure entre avingudes plenes de desconeguts, línies de metro i edificis amb ascensors. Qui l'ha viscut, sap que la voràgine de la gran ciutat és una droga deliciosa. I encara més quan s'acompanya dels plaers de la vida adulta: les primeres feines de periodistes, els primers sous, els primers viatges transoceànics, el primer pis en parella... Tot està per fer i tot és possible. El poeta ho va deixar escrit i la xica de poble i el xic de capital en van prendre bona nota. Quan els dies es feien massa llargs i les nits massa curtes, L i B van

sadollar-se de ciutat i de tota la purpurina que desprèn. Però, un dia, la xica de poble va desitjar tenir una casa al poble. I el xic de capital hi va accedir. Potser llavors no ho sabien, però això va fer que el seu centre de gravetat permanent s'anés desplaçant silenciosament cap al sud.

La segona part d'aquesta història d'amor s'escriu a cel obert entre carrers plens de cares conegudes, cases de pedra i camins de terra. Qui l'ha viscut, sap que la calma d'un poble menut és una droga deliciosa. I encara més si es té el privilegi de conservar la feina de la ciutat, que és la que els agrada fer als protagonistes d'aquesta història. Els equilibris d'Elastigirl i Elastic Lad són dignes d'admirar, però el poeta continua tenint raó: tot està per fer i tot és possible. I amb més motiu si són l'excepció i no la norma: molt poca gent solia treballar a dos-cents quilòmetres de casa abans de la pandèmia. Que s'han quedat sense feina, aquest parell? Els murmuris els sobrevolaven, però també els dibuixaven un somriure.

El xic de capital ha mostrat una capacitat d'adaptació sorprenent. La ciutat forja el caràcter, però per a les subtileses dels pobles no hi ha llibret d'instruccions. Només és qüestió de sensibilitat, com quan vols aprendre a tocar un instrument. I B en toca uns quants. Amb el temps, la xica de poble s'ha reconegut en el paisatge que l'ha vist créixer i que ara també abraça A, el fill que tenen en comú. El poble li remou la memòria i encara té la capacitat d'escoltar i de deixar-se sorprendre. Amb tots aquests retalls dispersos ha construït un collage que va poble amunt i

ciutat avall en una personal línia de temps i espai. Ara aquestes històries també són vostres.

La tercera part d'aquesta història d'amor encara no està escrita. Però segurament continuarà escrivint-se en aquesta petita Califòrnia, on hi ha un sol radiant que a vegades pinta el cel com si fos l'infern. Pocs n'han vist de tan bonics i metafòrics com aquest, i mira que n'han contemplat uns quants arreu del món. Diria que la vida els flueix com un rierol, a vegades més tranquil, a vegades més excitat. Però a L i B els fluiria allà on trobessin llenya per seguir atiant-ne el foc. Junts han après que només el desig mou les muntanyes i omple les pàgines en blanc.

Un altre dia

«I esta nit què fareu?».

«Anirem a menjar polles».

«Et moriràs de fàstic». «T'avorriràs». «N'estàs segura, d'això que dius de tornar al poble?». «Vols dir que no us esteu equivocant?». «Pensa-t'ho bé». Hi ha gent a qui li agrada pensar per tu, fins i tot quan no li ho demanes. Jo tampoc sabia si em moriria de fàstic, si m'avorriria, si estava segura de tornar al poble, si ens estàvem equivocant. De fet, tampoc ho havia pensat gaire perquè, per bé o per mal, soc més intuïtiva que reflexiva. No m'agrada donar mil voltes a les coses. No suporto aquest turment d'entrar en un bucle i no poder-ne sortir. Hi ha gent que s'hi rebolca, i estira la presa de decisions com si fos un xiclet. Jo, quan se'n va el gust de maduixa, ja el llenço. Només quan et fas una mica més gran aprens que aconsellar és un verb delicat: si et demanen l'opinió, dona-la amb honestedat, però deixa sempre un punt de fuga. Que a la llarga ningú et responsabilitzi per decisions que tu no has pres. A fets consumats, tot són encerts. Paraula d'una economista, ni que sigui de fireta.

«No és fàcil tornar allà d'on has sortit quan pel mig han passat més de vint anys, però quan arribes a un lloc amb la capacitat de deixar-te sorprendre intacta, el camí sempre és més planer. I plaent». Aquestes paraules són un extracte de l'article que vaig

escriure al diari *Ara* i van ser la llavor periodística que ens ha portat fins a aquestes pàgines. Les reivindico ara de nou: deixar-se sorprendre també és una manera de viure on no importa l'entorn ni les persones, sinó la teva capacitat de mirar. No hi ha res que pugui dir jo que no hagi escrit abans John Berger de mil i una maneres: «La vista arriba abans que les paraules. El nen mira i veu abans de parlar». Tots hauríem de tornar com si fóssim nens petits als llocs que ja coneixem o que encara no hem conegut. És la manera de (re)descobrir-los perquè no hi ha universos massa coneguts o massa finits. La realitat pot ser tot el contrari.

Tornar al poble no va ser tornar a un territori erm i abandonat com em pintaven alguns capitalins acostumats als flaixos enlluernadors de la gran ciutat i que ara frisen per fugir-ne ni que sigui el cap de setmana. Res a criticar. Jo si fos ells segurament també voldria escapar-me quaranta-vuit hores exactes. Tornar al poble m'ha fet descobrir que hi havia moltes coses a fer un dia qualsevol: ioga, ceràmica, txikung, ganxet, activisme veïnal... I sobretot hi havia moltes històries que valia la pena escoltar. Explicar-les és pelar les capes de ceba que recobreixen el delicat ecosistema d'un poble. Aquest és un exercici molt íntim, que requereix tanta destresa com força per aguantar les llàgrimes. Perquè els pobles també et fan plorar. Com ho fan les cebes. Per molt que les ofeguis de sal i vinagre blanc. I, moltes vegades, per sort, també et fan plorar de riure.

«I esta nit... què fareu?».

«Anirem a menjar polles».

Crec que la meua cara d'estupefacció ho diu tot. Hi ha alguna riallada, alguna mirada furtiva, però cap silenci incòmode. Congelo l' instant: és dissabte i estem dinant al restaurant de l'estació d'autobusos de Tortosa. Som una dotzena de persones del territori. Jo soc de les més joves i ja supero els quaranta anys. També soc de les poques que no té cap relació amb el món de les teràpies alternatives. És el primer recés d'un curs intensiu de txikung, una pràctica xinesa, que durarà tots els dissabtes de l'any: quatre hores al matí, quatre a la tarda, i entremig dues per dinar i descansar. Per trencar el gel mentre arriba el primer plat, el professor pregunta quins plans tenim per aquella nit. La noia del cabell rinxolat i la boqueta de pinyó ja ha deixat caure la primera bomba. Descongeló l' instant.

«Però això no està prohibit?».

«A casa del meu home, no».

Rematada de xilena i gol per l'escaire. Ara sí que no entenc res de res. Soc la convidada de pedra en aquella taula. Es nota que hi ha la confiança dels que ja es coneixen i han viscut batalles junts. Busco la mirada de la senyora que s'asseu al meu costat i que a la sala de txikung tenia just al davant.

«Tu entens alguna cosa, Mari Pau?».

«No, però ja m'agradaria».

Somriem contagiades per l'ambient festiu i les copes de vi, que queden buides abans que el primer plat hagi arribat a taula. Definitivament, aquest curs promet moments gloriosos, tot i que no ens queda clar quina energia vital (txi) ens activarà (kung).

«Xica, i que no mos acovidaries?».

«Esta nit no, que ja som molta gent, un altre dia».

«Veigues, quina pocavergonya, les vol totes pa n'ella!».

A aquestes alçades ja ens ha quedat clar que la cosa va de polles, sí, però de polles d'aigua, unes aus negres amb un bec roig de punta groga que abunden en ambients aquàtics. Al Delta de l'Ebre n'hi ha moltes, fins i tot als camps d'arròs. Ara bé, com que estan protegides no es poden caçar. Però a vegades, als pobles, els costums són la llei. Passa igual amb els margallons, que fa uns quants anys que ja no els deixen arrancar. Però com ens agradava de menuts rosegant les violes, les entranyes granulades que amaguen sota terra.

Encara no sé quin gust tenen les polles d'aigua que cacen d'estranguis al camp d'arròs de la família política de la noia dels cabells rinxolats i la boqueta de pinyó. Aquell altre dia va caure en sac foradat. Com tants altres dies que ens prometem constantment amb amics i coneguts —quan ens trobem pel carrer o en una conversa de WhatsApp—, tot i saber que difícilment arribaran. Però com ens reconforta pensar que sí, que sempre hi haurà un altre dia esperant-nos més endavant.

Estimar amb tomàquets

Una tarda qualsevol de finals de primavera pujo caminant per Roger de Llúria i em paro un moment a la cantonada amb València. Ho faig per contemplar el Colmado Múrria, els seus anuncis modernistes i l'aparador de revista. M'encanta l'Eixample Dret. Mentre m'espero per creuar el pas de vianants, em trobo un exprofessor. Xarrem uns minuts i em regala una bossa d'albercocs. L'accepto, tot i haver-la refusat un parell de vegades per pura cortesia. Els albercocs són el primer avís de l'estiu i potser el més dolç de tots. Tan sucosos, tan frescos. Com podia negar-me a aquest oferiment espontani? El semàfor es torna a posar verd per tercera o quarta vegada i, ara sí, cadascú segueix el seu camí per aquella quadrícula de quitrà vestida d'edificis de fantasia.

Ja us podeu desenganyar d'aquesta història que us acabo d'explicar. Això difícilment us ho trobareu als carrers de Barcelona. Això passa als carrers d'un poble, quan una tarda qualsevol de finals de primavera surts de casa per anar a buscar el nen a l'escola. Et pares en sec a la cantonada del carrer Sant Lluç i la Murada de Dalt i quasi que xoques amb un home. És el teu professor de matemàtiques de l'institut. Probablement un dels millors mestres que he tingut mai. No tarda ni tres segons a reconeixem. Una Beltran, no? Una Beltran, sí. La gran, no? La

gran, sí. Com et va la vida? Bé, treballo de periodista. Sí? I has tornat a viure al poble? Sí. Llavors es plany una mica del seu fill, que va marxar a fer un Erasmus sis mesos i ja fa no sé quants anys que viu a Noruega. Qui sap si tornarà! Potser és per aquest íntim atac de melancolia que em regala la bossa d'albercocs que no pot enviar al fill a Oslo. Els acaba de collir de l'hort. Des que es va jubilar fa de pagès a temps complet. Pateix per les oliveres. I pel molí on les porta a moldre. I per la pluja. Quan no n'hi ha massa, n'hi ha massa poca. Això ton pare ja ho sap, no?

Em quedaria xerrant una mica més a risc d'arribar tard a l'escola, però sembla que ell té pressa. Em somriu amb posat tímid i les ulleres li pugen nas amunt. Adeu, adeu. Ja ens veurem, i gràcies una altra vegada pels albercocs. Segueixo el meu camí, apresso el pas i, mentre mossego el primer fruit, torno a una aula de l'institut. Classe de mates. Trigonometria. Les paraules *seno*, *coseno* i *tangente* fan brollar rialletes. Conviden a la broma fàcil. A sobre, a la pissarra hi ha dibuixat un triangle rectangle que té marcada la hipotenusa i els dos *catetos*. Més rialletes. Fart dels murmurs, el professor ens crida a l'ordre. Li tenim respecte i callem a la primera. Continua l'explicació de les raons trigonomètriques i el més probable és perdre el fil. A qui li agraden les matemàtiques? Millor dit, qui és capaç d'entendre aquells conceptes abstractes? Però, en el meu cas, ell ho va fer possible. Em fascinaven les comparacions rurals i hiperbòliques que utilitzava en les seves dissertacions i com les extrapolava a la vida quotidiana. Tot s'apuja, menys l'oli! Encara li ho sento dir dins d'aquella aula.

Que et regalin fruites i verdures a un poble no és anecdòtic. Qui més qui menys té el seu hort i quan venen temps d'abundància ve de gust repartir-ne a la família, als amics i als veïns. Un dia la teva cunyada et diu que el seu germà ha plantat col kale. I te'n dona una peça que fa goig. A Barcelona, amb aquell espècimen alimentari un exèrcit de sibarites. A més a més, la seva mare té sobreproducció de conserva de tomàquets i quan tens la sort que et toqui la rifa i te'n donin, els plats de pasta passen de cop a jugar en una lliga superior.

Un altre dia el veí marroquí et regala mandarines. N'han caigut tantes de l'arbre que el patró ha donat permís als treballadors per emportar-se'n alguna bossa a casa. No ho fa perquè sigui un pagès molt enrotllat, no: les caigudes a terra ja no es poden comercialitzar, però igualment s'han de retirar del camp. Així que win-win.

Potser un diumenge vas a dinar a casa els pares i surts amb un grapat de rovellons i camagrocs perquè uns amics seus van anar dissabte a Fredes i en van trobar a cabassos. I dilluns, quan passes per davant de la botiga de queviures, et fixes que només tenen exposada una trista caixeta de rovellons. Qui vol comprar-ne, enguany, si cauen del cel. És la llei de l'oferta i la demanda.

Igual que el professor de matemàtiques, el meu pare, que havia estat cap de producció d'una fàbrica de motlures, també es va convertir en pagès a temps complet quan va arribar l'hora de jubilar-se. I va triar fer-ho allà d'on mai se'n va anar del tot: la Miliana, un minúscul nucli rural a tocar d'Ulldecona. El camp li manté el cos jove i el cap despert. L'hort i les finques s'han de

cuidar molt per poder-ne plegar els fruits. I això requereix esforç, a més de costar diners i alguns disgustos. Que si plou, que si no plou, que si el vent, que si gela, que si li han tornat a robar tomàquets o que si enguany els del sindicat paguen més les garrofes que les ametlles. A pesar de tot, encara li compensa aixecar-se cada dia a les set del matí i no tornar a casa fins a l'hora de dinar. I nosaltres que ho celebrem.

Viure al poble ens ha privilegiat l'accés a tot aquest menjar de veritable km 0. Sona el timbre de casa a quarts d'una, baixo dos pisos d'escalas fins a l'entrada, obro la porta de fusta i allà tinc el meu pare, somrient, amb la granota blava d'anar al camp, el cotxe amb el motor en marxa, el maleter obert de bat a bat i uns basquets plens a vessar: segons l'època de l'any m'hi trobo tomàquets, albergínies, pebrots, cebes, bajoques, síndries, melons, ametlles, gínjols, cireres, prunes, figues, maçanes (no es poden superar les del ciri groc, una varietat antiga), magranes, mandarines, raïm... Però el més bo de tot és la satisfacció que sent ell d'entregar-nos tot això que ha cultivat amb tant d'amor. És la seva peculiar manera de dir-nos que ens estima. Per això em trenca el cor que un tomàquet es pugui fer malbé.

El poder de les mans

Entrevista a... EL TÍO PEIXO

Núria, Raquel, Laia, Glòria

(Ulldecona, 1988 - 2º de BUP)

Como nos habían dicho que el tío Peixo era un curandero o un naturista que curaba con métodos tradicionales, hemos pensado en ir a entrevistarle, pues creíamos que era una persona interesante. Cuando hemos llegado a su casa, han tardado un poco a abrirnos, pero al final de una puerta contigua ha salido una mujer de unos 60 años con aspecto desaliñado que nos ha invitado a subir al piso de arriba a ver al tío Peixo, su marido.

En el comedor de la casa, sala de espera improvisada, había una mujer con su nieto, que venían de Traiguera. Al cabo de un rato de la habitación del tío Peixo, consultorio improvisado, han salido los padres y una hermana del niño, que acababan de visitarse. Nos han dicho que nos tocaba a nosotras. La habitación olía fuertemente a hierba, a menta.

El tío Peixo es una persona más bien obesa, y poco grata, tan pronto hemos entrado nos ha dicho:

—Ay, la juventud... ¿Qué queréis que os cure? Ay, ay, ay... Sentaos, sentaos...

—No, es que nosotras tenemos que hacer una entrevista a un personaje curioso del pueblo y hemos pensado en usted pues.

—¿Y qué queréis que os cuente yo?

—No, solo queremos saber qué métodos utiliza, cómo lo hace...

—Ay, si yo solo curo malos gestos, dolor en las rodillas... Ay, es que queréis que os cuente ¿mi vida? ¡Que duermo cada noche con una abuela por necesidad! Aaaay...

—Bueno, bueno, pero ¿desde cuando hace que se dedica a esto?

—Ay, cuatro semanas.

—¿Que usted es un curandero?

—Yo no soy ningún curandero, yo soy un vecino del pueblo que hizo de practicante en un hospital y que al volver al pueblo la gente lo ha sabido y viene... ¿pero esto para qué lo queréis vosotras? Ay, ya vino una periodista de Radio Nacional, de Madrid, con Babot. Pero vosotras de esto no tenéis que hacer nada, tenéis que ir a la juventud.

—¿Y usted hace cobrar a sus pacientes?

—Aaayyyy... ¡Yo que tengo que hacer cobrar! Si gasto pomada sí, pero si se la llevan ellos no. Yo busco la faena sin complicaciones. Que yo estoy inválido, que tuve un accidente en las rodillas y por eso no puedo ir al campo, que si no ya estaría labrando.

—Y usted...

—~~Y tú qué estás escribiendo aquí,~~ mira, yo no estoy para «romanços», que el «món no està pa bollos», «yo no vull dir res, yo no vull dir res»... «estem arreglats!», «sense misteris eh?» Que jo a la guerra ja vaig tenir prou romanços. ¿Y tú qué estás escribiendo aquí? Que no haya mucho embrollo, que «si vos engancho vos unflaré a bufetades».

Entonces nos despedimos de él rápidamente, y medio asustadas como estábamos nos fuimos a la calle en busca de otro personaje curioso.

Viure amb els pares fins als disset anys en una casa de poble bastant gran té molts avantatges i alguns inconvenients. Entre els primers, que tot s'acaba guardant perquè la falta d'espai no és un problema. Entre els segons, que arriba un dia que la teva mare posa el crit al cel i t'amenaça definitivament: «Si no vens tu mateixa a buidar la teua habitació, t'ho llençaré tot. Tu ara també tens una casa gran, així que espavila». Un parell d'anys o tres abans de la pandèmia em vaig passar un cap de setmana tancada a la meva habitació de joventut obrint caixes on s'havien acumulat llibres, apunts, cartes, roba i coses que ni tan sols recordava que tenia. Va ser un bany de nostàlgia feliç i trist a la

vegada. En aquella època ja havia llegit el llibre de la Marie Kondo, sobre la màgia de l'ordre i el seu mític *sparking joy*, i m'ho vaig aplicar com vaig poder.

És cert que vaig llençar moltes coses, però també em vaig guardar joietes. Especialment, les que em despertaven alegria, com suggereix la guru japonesa. I entre les perles hi ha aquest treball de l'institut. Són quatre fulls quadriculats enganxats amb un clip: una portada amb el titular «Entrevista a...» amb els nostres noms de pila a sota, una introducció escrita per Núria (encara li reconec la cal·ligrafia) i signada per totes quatre i, finalment, l'entrevista en si, escrita a mà per mi. El professor de Lengua y Literatura Castellana ens havia demanat d'entrevistar un personatge curiós del poble, i nosaltres vam triar el curandero. El dia que vaig rellegir aquest treball se'm va anar dibuixant un somriure i em va quedar gravada aquesta frase: «¿Y tú qué estás escribiendo aquí?». Aquest «tú» era jo.

En aquella època ja havia dit en veu alta què volia ser de gran: metgessa, artista o periodista (i tot per acabar a la Facultat d'Econòmiques). Llegint aquella frase vaig furgar en la memòria i em vaig veure asseguda en una cadira, amb la llibreta a la mà, i prenent nota de tot el que passava a la minúscula i perfumada habitació del tio Peixo. Trenta anys més tard, aquesta és la meua imatge quan faig una entrevista: jo asseguda —o inclús de peu— amb una llibreta i un bolígraf. Odio les gravadores convencionals. Encara odio més les aplicacions dels telèfons intel·ligents. Quan graves algú mentre l'entrevistes, en el fons desconnectes una mica. Saps que tens una xarxa de seguretat. Quan prens notes a